

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW

UPROSZCZENIE SYSTEMU PODATKOWEGO DLA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

ZMIANY W USTAWIE
O PODATKU RYCZAŁTOWYM

WARSZAWA, LIPIEC 2019

SYNTEZA

- Polskie przepisy podatkowe umożliwiają opodatkowanie dochodów podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w różnoraki i niespójny sposób.
- Prowadzenie działalności gospodarczej staje się coraz bardziej popularną formą aktywności gospodarczej w Polsce.
- Polski system podatkowy jest skomplikowany, a przepisy bardzo często, bez uzasadnienia, niezwykle zagmatwane i obszerne. Prawo jest także niestabilne. W ostatnich latach powstała rekordowa liczba stron przepisów prawnych.
- Polska notuje niskie pozycje w rankingach prostoty prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. Doing Business czy Paying Taxes.
Czas potrzebny na opłacenie podatków w naszym kraju nie ulega znaczącemu skróceniu.
- ZPP konsekwentnie zwraca uwagę na powyższe kwestie. Postulujemy systemową zmianę opodatkowania w Polsce.
- Z uwagi na brak woli politycznej do podjęcia systemowych reform, rekomendujemy w niniejszym raporcie uproszczenia prawa podatkowego, które nie są związane z rewolucją podatkową.

Postulujemy zmianę Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne poprzez:

1. zmianę przepisów dotyczących ryczału od przychodów ewidencjonowanych zgodnie z jedną z poniższych rekomendacji:

- I. wprowadzenie ujednoczonej stawki ryczału ewidencjonowanego dla wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w wysokości 3,9 proc.,
- II. zniesienie limitu przychodów dla tej formy opodatkowania oraz wyłączeń uniemożliwiających wybór ryczału lub zniesienie limitu przychodów dla tej formy opodatkowania oraz wprowadzenie nowej matrycy stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych tj.:
 - 12 proc. przychodów osiąganych z wykonywania wolnych zawodów i wykonywania działalności artystycznej,
 - 8 proc. przychodów ze świadczenia usług,
 - 3 proc. przychodów z wykonywania działalności handlowej lub działalności gastronomicznej,
 - 2,5 proc. przychodów z wykonywania działalności produkcyjnej lub wytwórczej,
 - 2 proc. przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1d ustawy.

2. Uproszczenie i zmianę stawek miesięcznych podatku dochodowego w formie karty podatkowej poprzez:

- I. Likwidację różnicowania stawek w zależności od liczby zatrudnionych.
- II. Likwidację różnicowania stawek w zależności od wielkości miejscowości prowadzenia działalności.
- III. Uspójnienie stawek w zależności od rodzaju prowadzonej działalności.

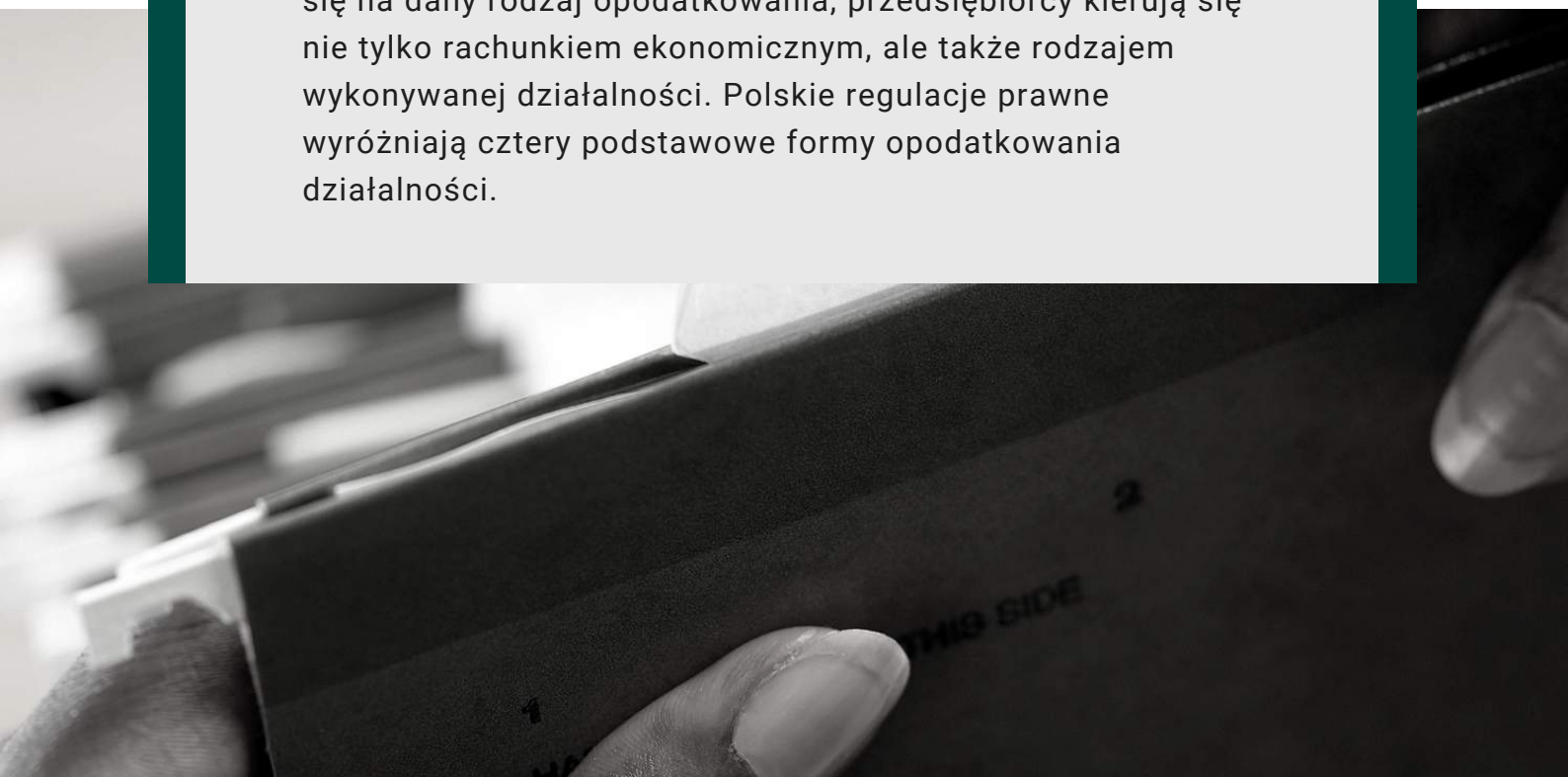
Rekomendowane zmiany są łatwe do wprowadzenia, nie wiążą się ze zmniejszeniem przychodów budżetowych, wpłyną na ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, zmniejszenie biurokracji, zmniejszenie czasu potrzebnego na opłacenie podatków, spadek liczby stron przepisów podatkowych, a w konsekwencji awans Polski w międzynarodowych rankingach konkurencyjności i swobody prowadzenia działalności gospodarczej.

1. OPODATKOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

Dochody podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Polsce mogą być opodatkowane w dwojaki sposób.

1.1. OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSOBY FIZYCZNEJ

Osoby fizyczne chcące założyć własną działalność gospodarczą, podczas rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), dokonują wyboru odpowiedniej formy opodatkowania PIT. Decydując się na dany rodzaj opodatkowania, przedsiębiorcy kierują się nie tylko rachunkiem ekonomicznym, ale także rodzajem wykonywanej działalności. Polskie regulacje prawne wyróżniają cztery podstawowe formy opodatkowania działalności.

I. SKALA PODATKOWA

Skala podatkowa została uregulowana w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991 o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jest to najczęściej stosowana forma opodatkowania przez przedsiębiorców. Model ten polega na opodatkowaniu dochodu przedsiębiorcy (przychody pomniejszone o koszty) według dwustopniowej skali, zgodnie z poniższą tabelą:

TABELA 1 PODSTAWA OBLICZENIA PODATKU ZGODNIE Z ART. 27 UST.1 USTAWY O PIT

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi	
ponad	do		
	85 528	18 proc.	minus kwota zmniejszająca podatek
85 528		15 395 zł 04 gr + 32 proc nadwyżki ponad 85 528 zł	

Przedsiębiorca rozliczający się według skali podatkowej musi ewidencjonować wszelkie zdarzenia gospodarcze (np. zakupy i sprzedaż) w podatkowej księdze przychodów i rozchodów, tj. przychody i koszty uzyskania przychodu określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, prowadzić ewidencję wyposażenia i ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, prowadzić indywidualne (imienne) karty przychodów pracowników oraz sporządzać spis z natury w określonych terminach. Jeśli przychody za poprzedni rok podatkowy wyniosły co najmniej równowartość 2 mln euro, przedsiębiorca zobowiązany jest przejść na pełną księgowość.

ZALETY:

- możliwość pomniejszenia osiągniętych przychodów o poniesione koszty uzyskania przychodów,
- możliwości korzystania z ulg, w tym kwoty wolnej od podatku,
- możliwość wspólnego rozliczenia z małżonkiem.

WADY:

- wysoka - 32 proc. skala opodatkowania dochodów przewyższających 85 528 zł.

II. PODATEK LINIOWY

Zgodnie z art. 30c, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jedną z form opodatkowania może być podatek liniowy. W tym modelu, 19 procentową stawką objęty jest cały dochód przedsiębiorcy (przychody pomniejszone o koszty), bez względu na wysokość tego dochodu.

System ten choć z pozoru prosty, nie pozwala jednak rozliczać obok dochodów z działalności opodatkowanej liniowo, dochodów z innych źródeł. Nie można zastosować podatku liniowego np. do osiągniętych równoległe dochodów z umowy o pracę, rent i emerytur czy przychodów z działalności wykonywanej osobiście (które są opodatkowane na zasadach ogólnych – skalą podatkową).

Podobnie, jak przy stosowaniu skali, podatnik rozliczający się podatkiem liniowym musi ewidencjonować wszelkie zdarzenia gospodarcze w podatkowej księdze przychodów i rozchodów, tj. przychody i koszty uzyskania przychodu określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, prowadzić ewidencję wyposażenia i ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, prowadzić indywidualne karty przychodów pracowników oraz sporządzać spis z natury w określonych terminach.

ZALETY:

- prostota,
- możliwość pomniejszenia osiągniętych przychodów o poniesione koszty.

WADY:

- brak możliwości skorzystania z ulg podatkowych w tym kwoty wolnej od podatku,
- brak możliwości wspólnego rozliczenia z małżonkiem.

III. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Kolejną formą opodatkowania jest ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, uregulowany zapisami Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 12 wyżej wymienionej ustawy, podatek oblicza się przy zastosowaniu określonych stawek zależnych od rodzaju prowadzonej działalności. Wysokość opodatkowania wynosi:

- "20 proc. przychodów osiąganych w zakresie niektórych wolnych zawodów (lekarz, lekarz stomatolog, lekarz weterynarii, technik dentystyczny, felczer, położna, pielęgniarka, tłumacz, nauczyciel w zakresie świadczenia usług edukacyjnych polegających na udzielaniu lekcji na godziny),
- 17 proc. przychodów ze świadczenia usług: reprodukcji komputerowych nośników informacji, pośrednictwa w sprzedaży hurtowej samochodów osobowych i furgonetek prowadzonej przez internet i w formie tradycyjnej, parkingowych, związanych z zakwaterowaniem, wydawniczych, zarządzania nieruchomościami na zlecenie, wynajmu i dzierżawy, fotograficznych, poradnictwa dla dzieci dotyczących problemów edukacyjnych itd.,
- 12,5 proc. z tytułu umowy najmu, jeżeli roczne dochody z najmu przekraczają 100 000 zł (od nadwyżki przychodów ponad tą kwotę),
- 8,5 proc. od przychodów m.in. z działalności usługowej, w tym gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5 proc., od przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze do kwoty 100 000 zł, świadczenia usług wychowania przedszkolnego itd.,
- 5,5 proc. od przychodów m.in. z działalności wytwórczej, robót budowlanych, sprzedaży jednorazowych biletów komunikacji miejskiej, znaczków pocztowych itd.,
- 3,0 proc. od przychodów m.in. z działalności usługowej w zakresie handlu oraz z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości powyżej 1,5 proc. alkoholu, z odsetek od środków na rachunkach bankowych utrzymywanych w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą, usługi związane z produkcją zwierzęcą, sprzedażą ryb z własnych połowów itd.,
- 2 proc. od przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu"[1].
- Możliwe jest także stosowanie różnych stawek równocześnie.

[1] <https://www.biznes.gov.pl/>, dostęp 14.06.2019.

III. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Ustawa wymienia również inne obostrzenia oraz katalog działalności, które nie mogą zostać opodatkowane ryczałtem. Zgodnie z art. 8 ustawy, ryczałtu nie można stosować m.in. do podatników:

- a. opłacających podatek w formie karty podatkowej,
- b. osiągających w całości lub w części przychody z tytułu:
 - prowadzenia aptek,
 - działalności w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenie lombardów),
 - działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych,
 - prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie wolnych zawodów, innych niż określone w ustawie,
 - działalności w zakresie handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych,
- c. wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, ale z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii,
- d. podejmujących wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności wykonywanej:
 - samodzielnie na działalność prowadzoną w formie spółki z małżonkiem,
 - w formie spółki z małżonkiem na działalność prowadzoną samodzielnie przez jednego lub każdego z małżonków,
 - samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka jeżeli małżonek lub małżonkowie przed zmianą opłacali z tytułu prowadzenia tej działalności podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

III. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Dodatkowo, ryczałt mogą wybrać podatnicy wskazani w ustawie, jeżeli ich przychody w poprzednim roku nie przekroczyły równowartości 250 000 euro.

Powyższe zestawienie nie wyczerpuje wyłączeń, a pełny katalog usług, które nie mogą być ryczałtem objęte, zawarty jest w załączniku nr 2 do wspomnianej ustawy.

Co istotne, przy ryczałcie nie można pomniejszać przychodu o koszty jego uzyskania.

W formie tej, od przychodu można jednak odliczyć^[2]:

- zapłacone składki na ubezpieczenia społeczne,
- wpłaty na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego dokonane w roku podatkowym,
- wydatki na cele rehabilitacyjne (tzw. ulga rehabilitacyjna),
- wydatki na Internet (tzw. ulga internetowa),
- darowiznę na określone cele.

Podatnik który wybierze tę formę opodatkowania zobligowany jest do prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

ZALETY:

- możliwość skorzystania z niskich, nawet kilkuprocentowych stawek podatkowych,
- prosta ewidencja

WADY:

- brak możliwości pomniejszenia osiągniętych przychodów o poniesione koszty,
- zamknięty katalog działalności i liczne wyłączenia,
- skomplikowanie wysokości stawek ryczałtowych.
- stawka 20 proc. przekracza wysokość stawki podatku liniowego oraz pierwszej stawki w skali podatkowej.

[2] Ibidem.

IV. KARTA PODATKOWA

W Ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, znajdziemy kolejną formę opodatkowania przedsiębiorców, a mianowicie kartę podatkową. Karta podatkowa jest formą zryczałtowanego podatku, którego wysokość nie zależy jednak od wysokości uzyskanego przychodu. Możliwość tej formy opodatkowania jest ograniczona do pewnych rodzajów działalności wymienionych w załączniku do ww. ustawy. Z karty podatkowej mogą skorzystać głównie przedsiębiorcy wykonujący zawody rzemieślnicze.

Stawki podatku wyrażone są kwotowo w złotych i zależą od:

- rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,
- liczby zatrudnionych pracowników,
- liczby mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.

Przedsiębiorca rozliczający się na zasadach karty podatkowej zwolniony jest od obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych, musi natomiast prowadzić ewidencję zatrudnienia.

ZALETY:

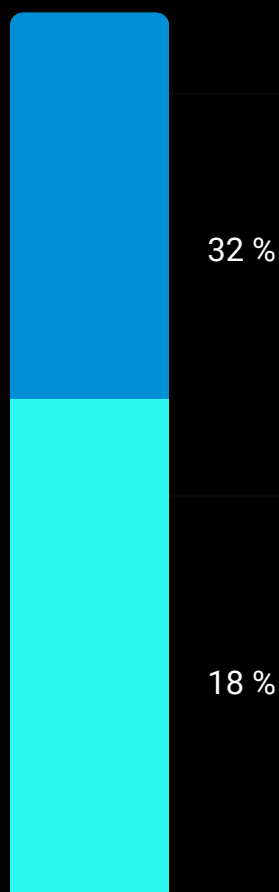
- niska i jednolita wartość podatku,
- brak obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych.

WADY:

- brak możliwości pomniejszenia osiągniętych przychodów o poniesione koszty,
- zamknięty katalog działalności i liczne wyłączenia,
- stawka podatku opłacana niezależnie od osiągniętych dochodów (straty).

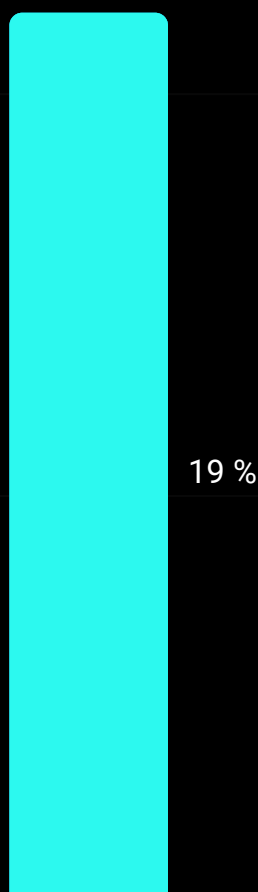
PODSUMOWANIE FORM OPODATKOWANIA PRZEDSIĘBIORCÓW PODATKIEM PIT

ZASADY
OGÓLNE

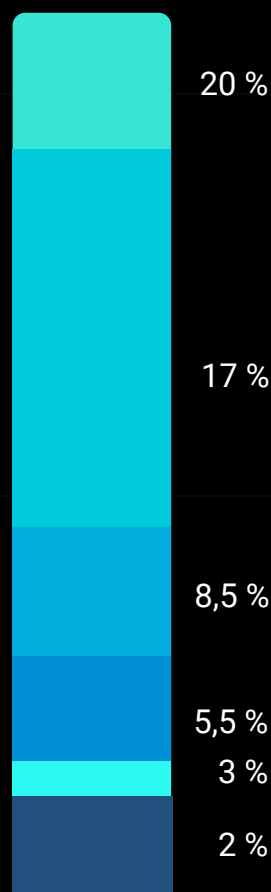
Zależne od
wysokości
dochodu

PODATEK
LINIOWY

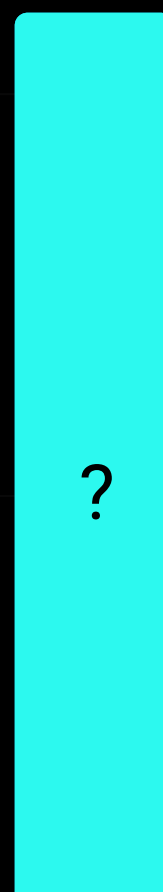
Stała stawka
podatku

RYCZAŁT

Zależne od rodzaju
działalności

KARTA
PODATKOWA

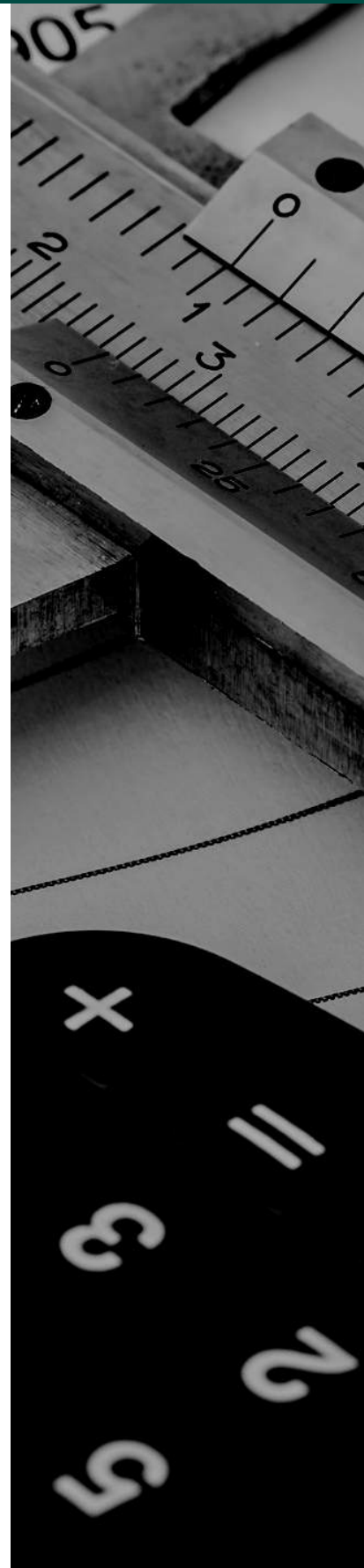

Zależne od m.in.:
wielkości zatrudnienia,
rodzaju usług

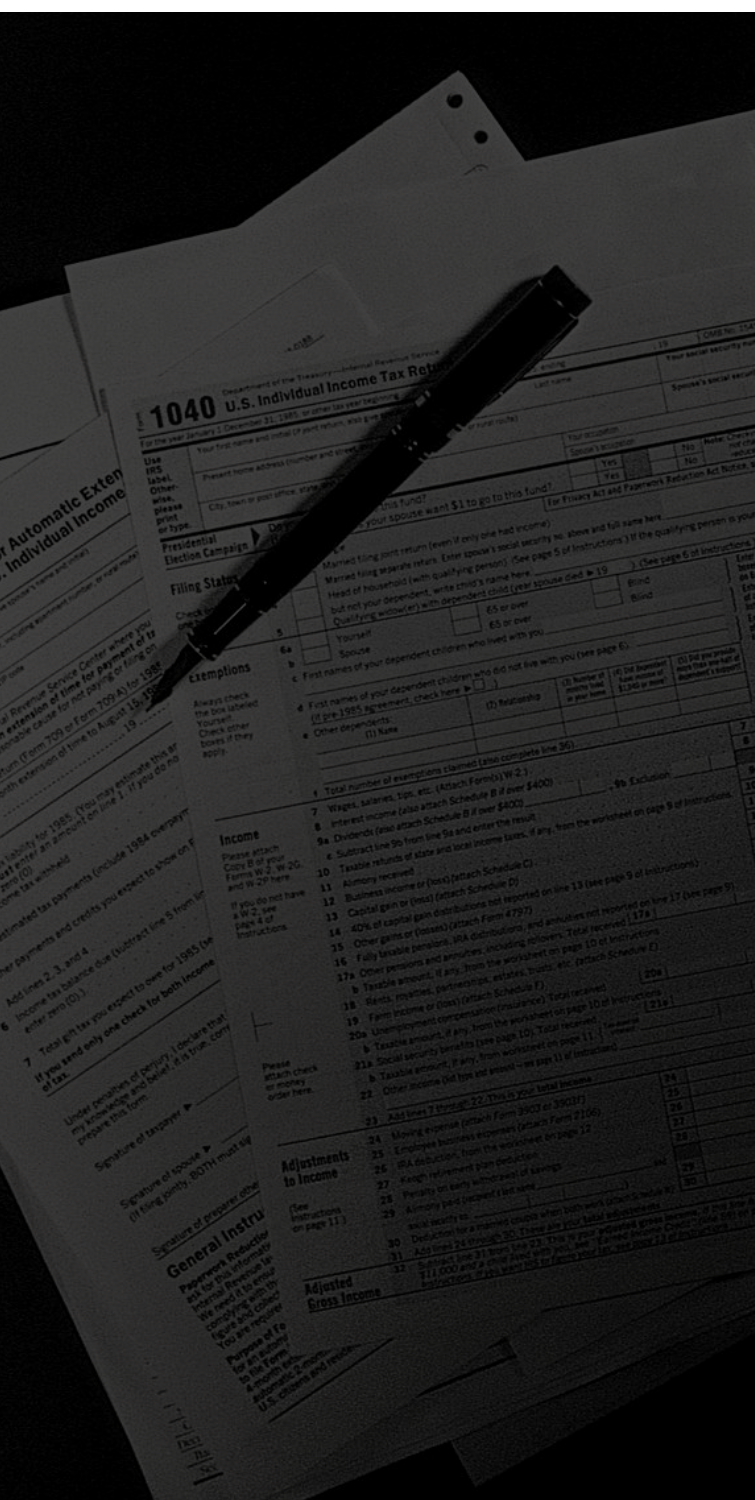
1.2. Podatek od osób prawnych CIT

CIT jest podatkiem od dochodów, uzyskanych przez przedsiębiorców będących m.in. osobą prawną. Podatek reguluje m.in. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Podstawą opodatkowania CIT jest osiągnięty przez firmę dochód. Podatek CIT opłacają m.in. osoby prawne, spółki kapitałowe w organizacji, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, spółki komandytowo-akcyjne mające siedzibę lub zarząd w Polsce, podatkowe grupy kapitałowe czy spółki nie posiadające osobowości prawnej mające siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia.

Stawki podatku CIT wynoszą 19 proc. oraz od 2019 roku - 9 proc. dla małych podatników i firm rozpoczynających działalność. Z obniżonej dziewięcioprocentowej stawki mogą skorzystać przedsiębiorcy, których przychód ze sprzedaży nie przekroczył w poprzednim roku podatkowym 1,2 mln euro oraz firmy rozpoczynające działalność w swoim pierwszym roku podatkowym. Przedmiotem opodatkowania podatkiem CIT jest dochód (przychód po odliczeniu kosztów).

2. POPULARNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH FORM OPODATKOWANIA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ A PRZYCHODY BUDŻETOWE

W polskim systemie prawnym istnieje mnogość dostępnych form opodatkowania dla przedsiębiorców. Równocześnie przepisy szczegółowe ocenia się jako niespójne i pełne licznych wyłączeń, co dotyczy głównie podatków ryczałtowych (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i karta podatkowa).

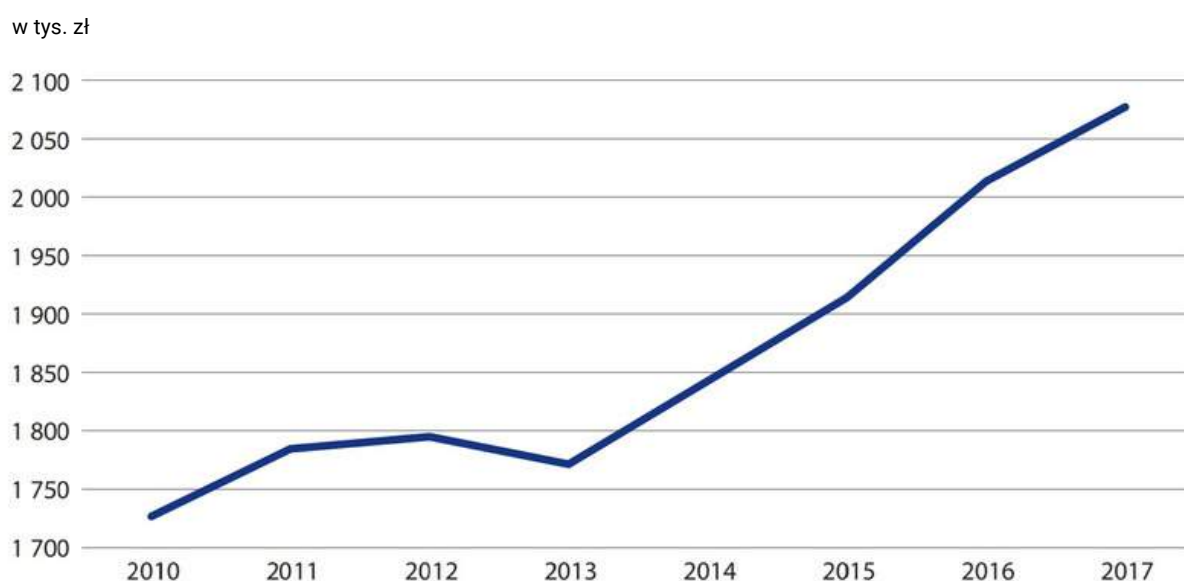
2.1. Liczba przedsiębiorstw w Polsce

Liczba przedsiębiorstw w Polsce stale rośnie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w maju 2019 r. (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych) wynosiła ponad 3,16 mln.[3]

Liczba przedsiębiorstw w Polsce stale rośnie. Według danych GUS, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2019 r. wynosiła ponad 3,16 mln

PRZEDSIĘBIORSTWA NIEFINANSOWE

Źródło: GUS Atlas Przedsiębiorstw 15.05.2019

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej, staje się coraz popularniejszym sposobem aktywności gospodarczej Polaków.

2.2. Podstawowe statystyki według formularzy PIT osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Polsce w latach 2013-2017 w podziale na formy opodatkowania kształtuje się zgodnie z poniższą tabelą.

Liczba przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność rozliczających się wg form opodatkowania

Forma opodatkowania	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Podatek liniowy ^[4]	446 485	473 954	502 648	534 027	572 365
Ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	546 683	544 784	545 572	553 828	565 259
Karta podatkowa	109 706	111 205	105 869	104 812	103 397

Źródło: GUS Atlas Przedsiębiorstw 15.05.2019

W dalszym ciągu najpopularniejszą formą opodatkowania wybraną przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (uwzględniając działalność rolniczą) pozostaje skala podatkowa. W roku 2016 w ramach tej formy opodatkowania złożono 2 183 822 deklaracji^[5].

[4] Liczba podatników, którzy skorzystali z możliwości opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej.

[5] Chrostek P. et al., "Wybrane aspekty systemu podatkowo-składkowego na podstawie danych PIT i ZUS 2016", Ministerstwo Finansów, Warszawa, 2019.

2.3. Przychody budżetowe w podziale na wybrane formy opodatkowania osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą

Przychody budżetowe w podziale na wybrane formy opodatkowania w latach 2013-2017 nie korelują z liczbą podmiotów wybierających daną formę rozliczania.

Przychody budżetowe wg form opodatkowania od przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (w tys. zł)

Forma opodatkowania	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2017/2013
Podatek liniowy[6]	14 835 795	16 765 928	19 100 624	20 719 382	23 989 854	162%
Ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	33 149 480	35 620 718	37 611 226	39 728 255	45 403 671	137%
Karta podatkowa	82 575	78 754	64 659	70 604	68 569	83%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MF

Przychody budżetowe z tytułu karty podatkowej w 2018 roku stanowiły jedynie 83 proc. przychodów z roku 2013. Dynamika przyrostu dochodów w tytuł ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jest znacznie niższa niż z podatku liniowego.

[6] Liczba podatników, którzy skorzystali z możliwości opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej.

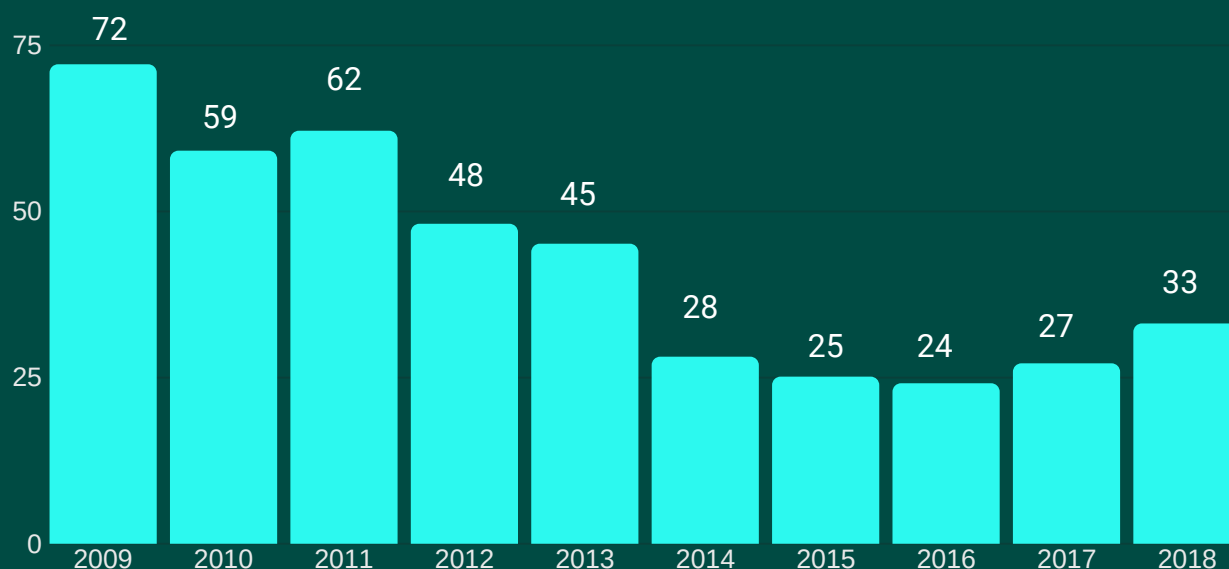
3. POZYCJA POLSKI W RANKINGACH SWOBODY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Pomimo, że liczba podmiotów prowadzących w Polsce działalność gospodarczą rośnie, to **liczne rankingi, opinie oraz ekspertyzy od lat wskazują na nieefektywność systemu podatkowego w Polsce.**

33 – pozycja Polski w rankingu Doing Business 2018

W ostatnim opublikowanym Rankingu Doing Business 2018, Polska odnotowała spadek z 27 na 33 pozycję. Spadek jest powiązany z wydłużeniem średniego czasu poświęcanego na płacenie podatków przez przedsiębiorców[7].

Pozycja Polski w rankingu Doing Business w latach 2009-2018

Źródło: Bank Światowy

51 - pozycja Polski w rankingu Paying Taxes

Polska zajmuje również odległe pozycje w rankingu Paying Taxes przygotowanym przez PwC.

W ostatnim badaniu, nasz kraj odnotował spadek o 4 pozycje, na 51 lokatę. Spadek ten miał miejsce, pomimo faktu, że średni czas potrzebny na formalności podatkowe według metodologii przyjętej w tym badaniu uległ skróceniu do 260 godzin rocznie.

Pozycja Polski w rankingu Paying Taxes oraz średni czas poświęcany na formalności podatkowe w latach 2013-2018

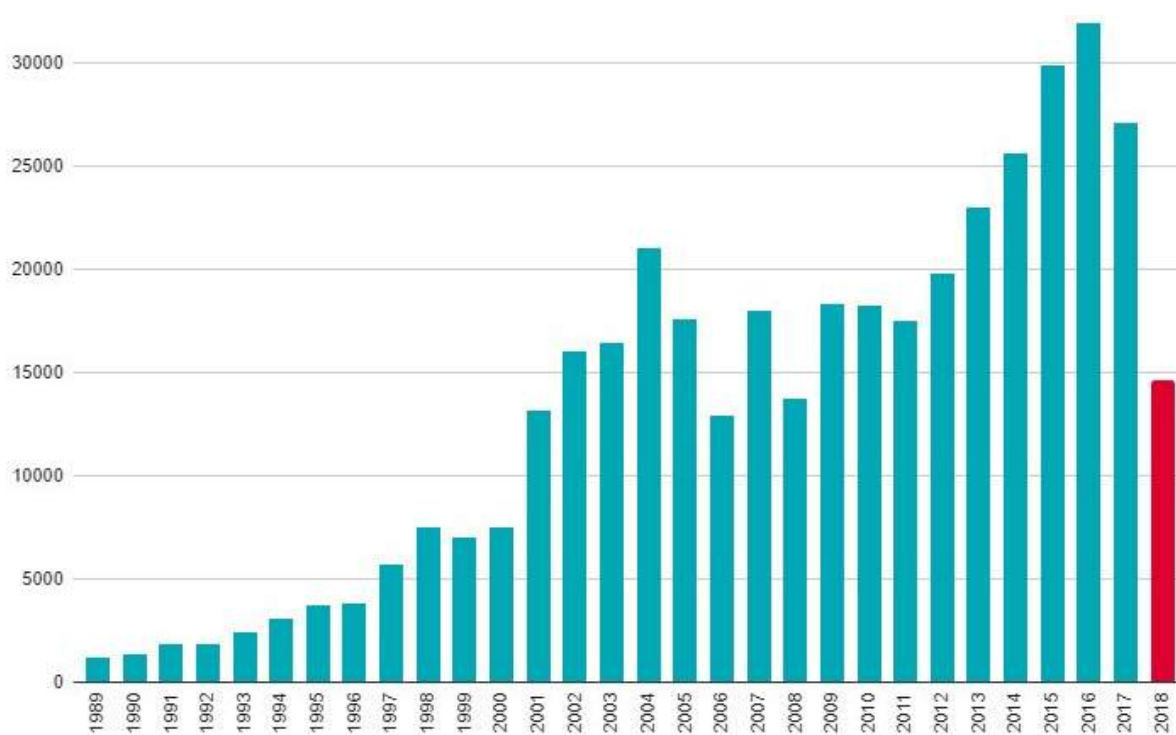
Rok badania	Miejsce Polski w rankingu	Czas poświęcany na formalności podatkowe
2013	114	286
2014	113	286
2015	87	286
2016	58	271
2017	47	271
2018	51	260

Zmienne prawo

Dodatkowo raport firmy Grant Thornton zauważa, że Polska ma obecnie najbardziej zmienne prawo ze wszystkich państw Unii Europejskiej, a także w ostatnich latach tworzona była rekordowo wysoka liczba stron ustaw i rozporządzeń.

Liczba stron aktów prawnych, które weszły w życie w poszczególnych latach w Polsce

Źródło: Grant Thornton, Barometr Prawa, Warszawa, 2018

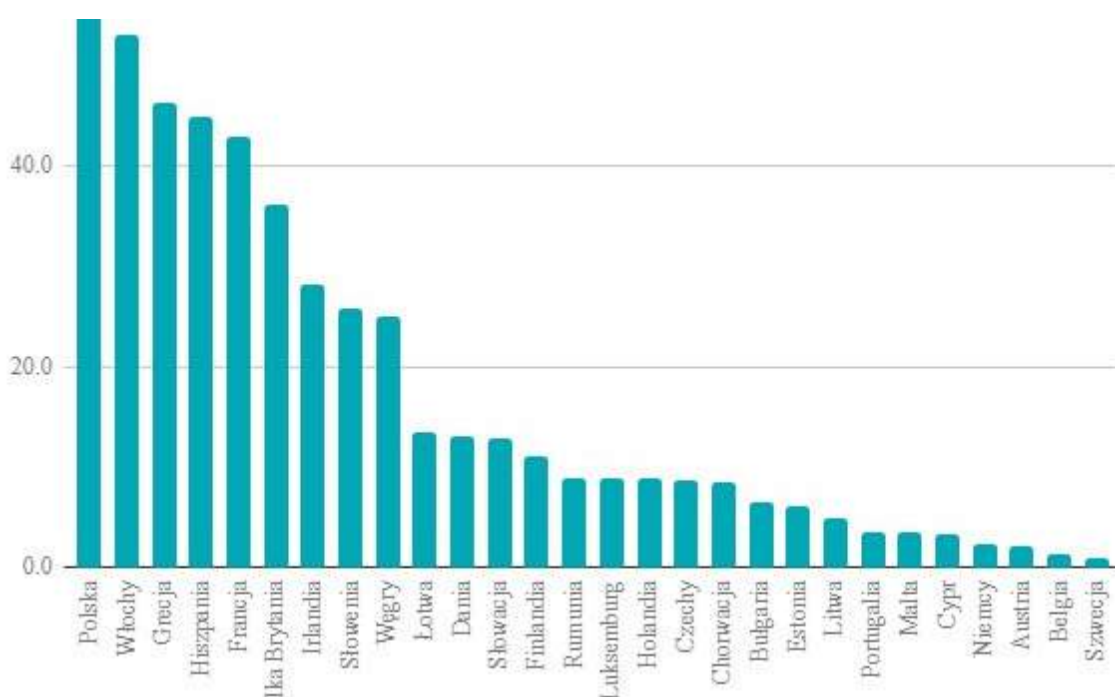
Polska ma obecnie najbardziej zmienne prawo ze wszystkich państw Unii Europejskiej, a w ostatnich latach tworzona była rekordowo wysoka liczba stron ustaw i rozporządzeń.

Wskaźnik zmienności prawa w Unii Europejskiej

W żadnym innym kraju unijnym rzeczywistość prawna dla obywateli i przedsiębiorców nie jest tak chwiejna i nieprzewidywalna jak w Polsce.

Wskaźnik zmienności prawa w Unii Europejskiej

Państwo o najbardziej stabilnym prawie = 1

Źródło: Grant Thornton, Barometr Prawa, Warszawa, 2018

Również Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, od lat zauważa, że otoczenie prawne oraz podatkowe działalności gospodarczej w Polsce jest nieefektywne i blokuje rozwój przedsiębiorczości. Biorąc pod uwagę powyższe wnioski, ZPP rekomenduje podjęcie działań mających na celu poprawę istniejącego stanu.

4. REKOMENDACJE

Liczba Polaków decydujących się na prowadzenie działalności gospodarczej stale rośnie. Jednocześnie, jak pokazują liczne rankingi, polski system prawny oraz podatkowy jest skomplikowany i funkcjonowanie w nim wymaga nakładu wielu godzin pracy. Równocześnie dopuszczone są liczne formy opodatkowania dochodów przedsiębiorców, pełne szczegółowych zapisów oraz wyłączeń.

Biorąc pod uwagę powyższe, ZPP rekomenduje w niniejszym raporcie pierwszy krok mający na celu poprawę otoczenia prawno-podatkowego w Polsce i pozycji kraju w rankingach międzynarodowej konkurencyjności gospodarczej. Związek zaleca przeprowadzenie zmian w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

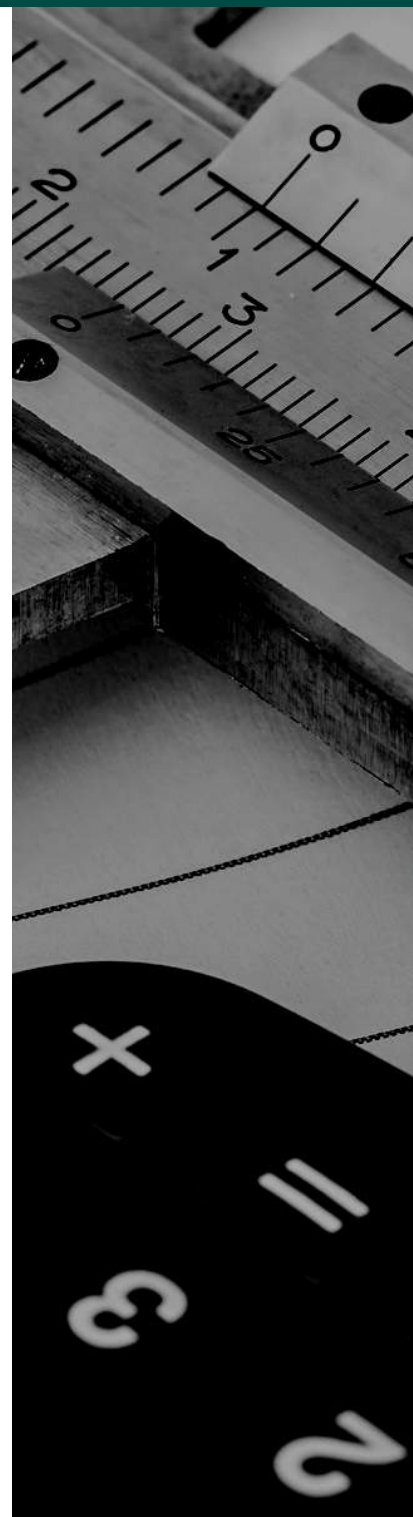
Zmiana ustawy o podatku zryczałtowanym poprawi otoczenie prawno-podatkowe w Polsce oraz konkurencyjność rodzimej gospodarki i systemu podatkowego na arenie międzynarodowej.

Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym reguluje dwie formy dopuszczalnego opodatkowania dla wybranych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych oraz kartę podatkową.

4.1. Zmiany w przepisach dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych

ZPP rekomenduje uproszczenie przepisów pozwalających na skorzystanie z ryczałtowego podatku od przychodów ewidencjonowanych. Jak wskazywaliśmy w raporcie „Absurdalny system opodatkowania firm w Polsce hamuje rozwój przedsiębiorczości” istnieją liczne zawiłości w przepisach dotyczących ryczałtu. Trudno mianowicie wykazać racjonalne powody wyłączenia niektórych rodzajów działalności z możliwości rozliczania się za pomocą wyżej wymienionej formy opodatkowania[8]. Wyłączenia obejmują podmioty osiągające przychody wyższe niż 250 tysięcy euro czy też prowadzące działalność w jednej z określonych ustawą branż.

Ponadto, stawka ryczałtu wynosząca 20 proc. jest nieracjonalna do wyboru przez przedsiębiorców w momencie, gdy mają możliwość skorzystania z liniowego podatku w wysokości 19 proc. lub rozliczenia według skali 18 proc. do dochodów nieprzekraczających 85 528 zł brutto. W związku z powyższym, wykazywany przychód podmiotów rozliczających się według najwyższej możliwej stawce ryczałtowej stale spada, podczas gdy w stawkach niższych obserwuje się stale rosnące przychody.

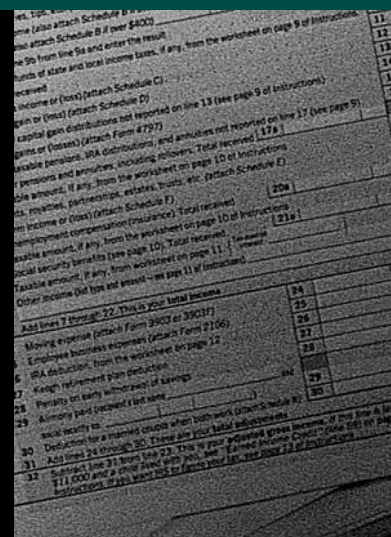

PRZYCHÓD PODATNIKÓW PROWADZĄCYCH POZAROLNICZĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WG POSZCZEGÓLNYCH STAWEK RYCZAŁTU OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH (W TYS. ZŁ)

Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2017/2013
wg stawki 2%*	x	x	x	x	413	b.d.
wg stawki 3%	7 894 182	8 153 437	8 305 169	8 447 616	8 956 948	113%
wg stawki 5,5%	16 270 864	17 808 169	18 993 386	20 135 028	24 083 053	148%
wg stawki 8,5%	8 851 621	9 515 200	10 158 402	10 980 185	12 138 674	137%
wg stawki 10%	11 638	14 441	26 507	22 160	40 454	348%
wg stawki 17%	113 042	121 313	121 019	136 300	177 822	157%
wg stawki 20%	6 178	5 214	4 474	5 956	4 850	79%
wg stawek określonych przez organ podatkowy	1 955	2 944	2 269	1 010	1 457	75%

*(dotyczy sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych...)
Źródło: Ministerstwo Finansów

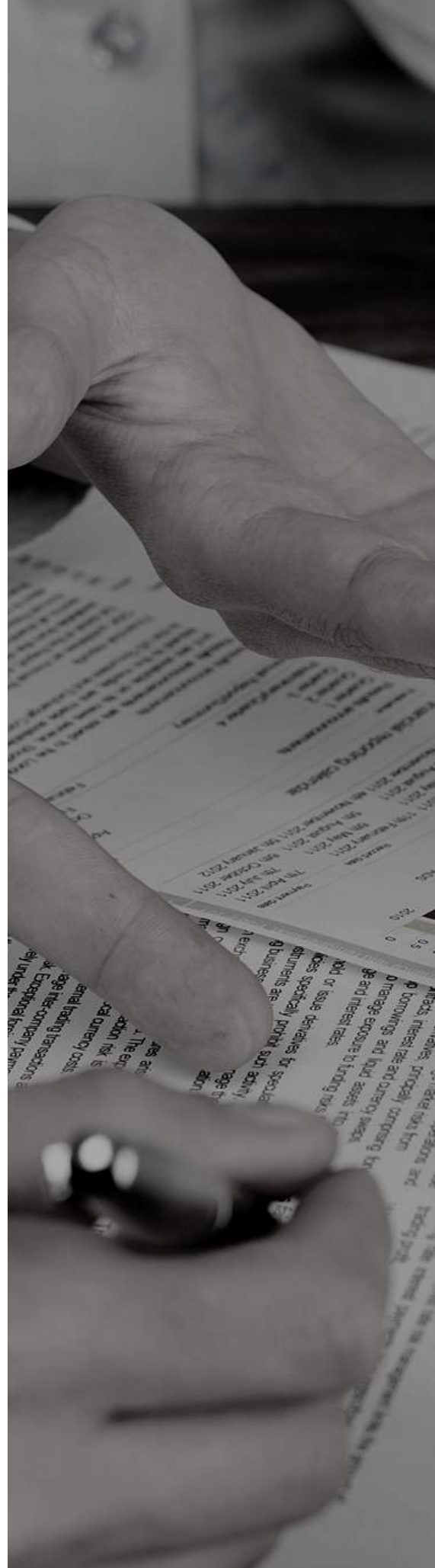
Pomimo, że zobrazowane powyżej przychody podatników korzystających z ryczału, jak i pokazane w rozdziale trzecim przychody budżetowe oraz liczba przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność, rozliczających się wg zasad dotyczących podatku ryczałtowego, rosną, tak dane te nie obrazują spadającej popularności tej formy opodatkowania. W roku 2013 ok. 32 proc. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozliczało się w ramach ryczału. W 2017 roku było ich 31 procent[9].

W raporcie „Absurdalny system opodatkowania firm w Polsce (...)” ZPP wskazywał również na wadliwą konstrukcję przepisów dotyczących przychodu ewidencjonowanego, szczególnie w zestawieniu z podatkiem liniowym. Możliwość generowania kosztów uzyskania przychodów w podatku liniowym, stwarza duży potencjał optymalizacyjny, podczas gdy małe podmioty rozliczające się za pomocą tzw. ryczału ewidencjonowanego, oddają do budżetu relatywnie większą część generowanych przychodów niż „podatnik liniowy”[10]. Górny limit, po przekroczeniu którego nie ma możliwości rozliczania za pomocą ryczału, powoduje tym samym, że małe podmioty są obciążone niewspółmiernie do ich skali. Podatek ma więc charakter degresywny. Należy jednak nadmienić, że przedstawione konsekwencje mają charakter optymalizacyjny i są w pełni zgodne z obowiązującymi (acz nielogicznymi) przepisami prawa podatkowego. Zachowania podatników są uwarunkowane brakiem spójności systemu.

Przepisy dotyczące podatku ryczałtowego są niespójne w ramach polskiego systemu opodatkowania przedsiębiorców.

We wspomnianym raporcie, ZPP rekomendowało „rozszerzenie grupy podatników uprawnionych do rozliczania się z wykorzystaniem ryczału od przychodów ewidencjonowanych”[11], co skutkowałoby wzrostem wpływów do budżetu. Nadmienia się, że duża część przedsiębiorców zdecydowałaby się na skorzystanie z tej możliwości, z uwagi na prostotę rozliczania ryczału.

[10] ibidem
[11] ibidem

Rozszerzenie grupy podatników uprawnionych do rozliczania się z wykorzystaniem ryczału od przychodów ewidencjonowanych, skutkować będzie wzrostem wpływów do budżetu Państwa.

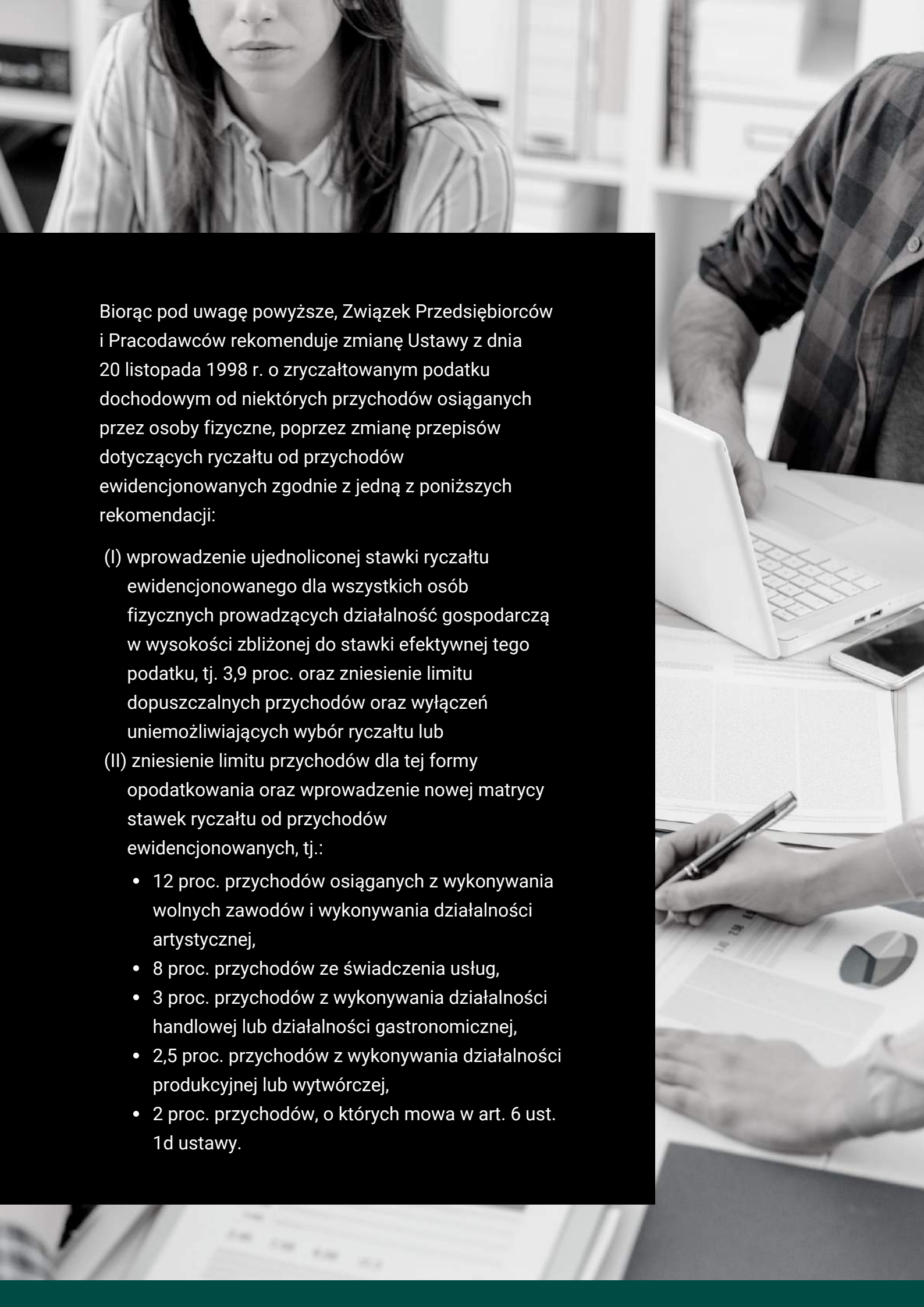
Zgodnie z ostatnimi dostępnymi danymi Ministerstwa Finansów, efektywna stawka podatkowa z tytułu tzw. ryczału ewidencjonowanego wynosiła 3,8 proc.

Stawka efektywna ryczału od przychodów ewidencjonowanych

Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Stawka efektywna dla podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%	3,8%

Źródło: MF

Efektywna stawka podatkowa dla ryczału od przychodów ewidencjonowanych wynosi 3,8 proc.

Biorąc pod uwagę powyższe, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców rekomenduje zmianę Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, poprzez zmianę przepisów dotyczących ryczału od przychodów ewidencjonowanych zgodnie z jedną z poniższych rekomendacji:

- (I) wprowadzenie ujednoczonej stawki ryczału ewidencjonowanego dla wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w wysokości zbliżonej do stawki efektywnej tego podatku, tj. 3,9 proc. oraz zniesienie limitu dopuszczalnych przychodów oraz wyłączeń uniemożliwiających wybór ryczału lub
- (II) zniesienie limitu przychodów dla tej formy opodatkowania oraz wprowadzenie nowej matrycy stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych, tj.:
 - 12 proc. przychodów osiąganych z wykonywania wolnych zawodów i wykonywania działalności artystycznej,
 - 8 proc. przychodów ze świadczenia usług,
 - 3 proc. przychodów z wykonywania działalności handlowej lub działalności gastronomicznej,
 - 2,5 proc. przychodów z wykonywania działalności produkcyjnej lub wytwórczej,
 - 2 proc. przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1d ustawy.

4.2. Zmiany w przepisach dotyczących karty podatkowej

Jak wspomniano w rozdziale drugim, karta podatkowa jest formą, która zapewnia głównie osobom wykonującym prace rzemieślnicze preferencyjne stawki podatkowe. Jednakże w obliczu zmieniającego się charakteru współczesnej gospodarki oraz spadającej popularności zawodów rzemieślniczych, jak i skomplikowania systemu karty podatkowej, omawiana forma opodatkowania traci na znaczeniu. Dostępne dane Ministerstwa Finansów, przytoczone w rozdziale drugim, potwierdzają tendencję. Spada liczba podmiotów korzystających z tej formy opodatkowania (przy dynamicznie rosnącej liczbie przedsiębiorców w Polsce). W latach 2013-2017 liczba ta zmalała o 6 proc. Jednocześnie maleją wpływy budżetowe z tytułu karty podatkowej. W okresie 2013-2017 zmalały o 20 proc. i wyniosły niespełna 69 mln zł w 2017 roku.

Pomimo malejącego znaczenia zawodów rzemieślniczych, a tym samym popularności karty podatkowej i skorelowanych z nią wpływów z tytułu tej formy opodatkowania, niezmiennie pozostają przepisy regulujące ten podatek.

Jak wspomniano wcześniej, stawki podatku ryczałtowego w formie karty podatkowej są zależne od wybranych kryteriów:

- rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,
- liczby zatrudnionych pracowników,
- liczby mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.

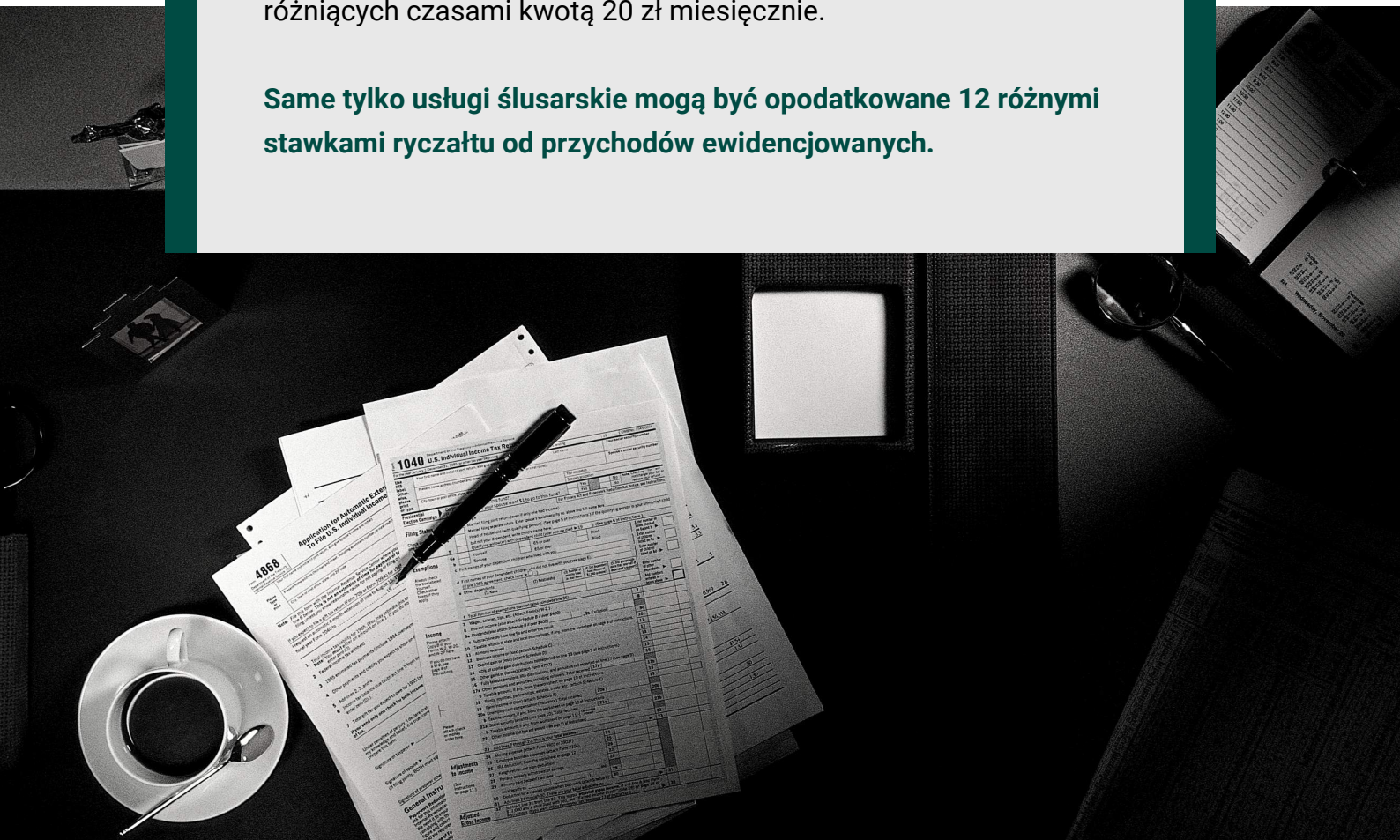
Przykładowe stawki podatku ryczałtowego w formie karty podatkowej (wyciąg z ustawy)

Zakres działalności	Oznaczenie stawek	do 50000	powyżej 5000 do 50 000	powyżej 50 000
Usługi ślusarskie	0	377	442	485
	1	656	709	818
	2	838	964	1096
	3	1051	1205	1338
Usługi w zakresie wyrobu i naprawy maszyn blaszanych	0	268	292	336
	1	523	562	604
	2	643	709	796
Usługi rusznikarskie	0	187	211	227
	1	354	419	465

Źródło: Załącznik nr 3 do Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne

Jak można zważyć w przytoczonej wyżej matrycy, dla trzech pierwszych zawodów, które są uprawione do rozliczania w formie karty podatkowej znajdziemy 26(!) różnych stawek podatkowych, różniących czasami kwotą 20 zł miesięcznie.

Same tylko usługi ślusarskie mogą być opodatkowane 12 różnymi stawkami ryczałtu od przychodów ewidencjowanych.

CZY WIESZ ŻE...

Załącznik nr 2 do ustawy - zawierający matrycę stawek podatku ryczałtowego w formie karty podatkowej - zawiera 35 stron szczegółowych zapisów dotyczących zróżnicowania stawek podatkowych, często różniących się wartościami nie przekraczającymi kilkunastu złotych miesięcznie lub zapisami dokładnie precyzującymi, którą stawkę należy zastosować np. w przypadku posiadania karuzeli. Karuzela zostanie inaczej opodatkowana w zależności od mechanizmu, który ją napędza. Za każde miejsce na „karuzeli o obrocie prostym (poziomej z wiszącymi lub stojącymi sylwetkami dla dzieci, poziomej gondolowej lub krzeselkowej, pionowej gondolowej) przedsiębiorca zapłaci zupełnie inną stawkę podatku niż w przypadku karuzeli o obrocie złożonym (elektrohydraulicznym lub elektropneumatycznym). Inna jest również stawka w zależności od liczby miejsc, jakie karuzela posiada.

Inną stawkę podatku zastosujemy w przypadku zjeżdżalni „Gigant”, a inną w przypadku zjeżdżalni przewoźnej (różnica niecałych 28 zł miesięcznie). Sprawa wysokości odprowadzanego podatku komplikuje się w przypadku organizowania imprez. Pałac strachów i labirynt, z bliżej nieznanymi we współczesnej gospodarce przyczyn, jest opodatkowany stawką 1623,10 zł miesięcznie, podczas gdy ściana emocji ma „preferencyjną stawkę” 1321,60 zł. Należałoby także zapytać, dlaczego stawka opodatkowania pałacu strachu jest o 27 razy wyższa niż w przypadku gabinetu luster. Uprzywilejowani są np. właściciele hipodromu z kucami. Odprowadzą oni jedynie 36,30 zł podatku ryczałtowego miesięcznie. Stawki podatkowej dla hipodromu z dorosłymi końmi – w ustawie nie znajdziemy.

PRZYKŁADOWE STAWKI PODATKU RYCZAŁTOWEGO W FORMIE KARTY PODATKOWEJ

2.	Karuzele obrocie prostym (poziome z wiszącymi lub stojącymi sylwetkami dla dzieci, poziome gondolowe lub krzeselkowe, pionowe gondolowe) i o obrocie złożonym (elektrohydrauliczne gondolowe) dla dzieci - o liczbie miejsc:		8,70 od każdego miejsca
	- do 16	1*	139,20 zł + 8,70 zł
	- powyżej 16	1*	od każdego miejsca ponad 16
3.	Karuzele o obrocie złożonym (elektrohydrauliczne lub elektropneumatyczne gondolowe) - o liczbie miejsc:		27,80 od każdego miejsca
	- do 24	1*	667,20 zł + 22,40 zł od
	- powyżej 24	1*	każdego miejsca ponad 24
9.	Zjeżdżalnie:		
a.	zjeżdżalnie Gigant	1*	81,20 zł
b.	zjeżdżalnie przewożne	1*	53,30 zł
10.	Imprezy pozostałe:		
a.	pałac strachów, labirynt	1*	1623,10 zł
b.	ściana emocji	1*	1321,60 zł
c.	ściana lalkowa	1*	451,50 zł
d.	głowa medium, pokazy gadów	1*	261,70 zł
e.	gabinet złudzeń, pokazy iluzjonistyczne	1*	112,10 zł
f.	gabinet luster	1*	58,90 zł
g.	hipodrom - kuce	1*	36,30 zł

Źródło: Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie stawek karty podatkowej i kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług (...).

Ustawodawca nie kończy jednak na powyższym. Dostarcza dodatkowych objaśnień, co do tego, jakie należy stosować stawki. Powyżej przytoczone stawki dotyczą „działalności przy zatrudnieniu nieprzekraczającym 2 pracowników lub 2 pełnoletnich członków rodziny, z wyjątkiem małżonka. Znak „*” oznacza, że w razie prowadzenia więcej niż jednego urządzenia, stawkę karty podatkowej określa się dla każdego urządzenia oddzielnie, a następnie sumę tych stawek podwyższa się o 50 proc. (...) W razie świadczenia dwu lub więcej rodzajów usług, stawkę karty podatkowej określa się dla każdego rodzaju usług oddzielnie, a następnie sumę tych stawek podwyższa się o 30 proc. niezależnie od podwyżki określonej w ust. 2”[12].

Dodatkowo stawki są każdego roku aktualizowane obwieszczeniem Ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

[12] Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Określenie właściwej stawki podatkowej wiąże się z pracą, jaką musi wykonać zarówno przedsiębiorca, jak i aparat skarbowy. Kwota podatku dochodowego ustalana w corocznej decyzji naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla siedziby przedsiębiorcy lub prowadzenia działalności. Decyzja wydawana jest na podstawie wniosku złożonego przez przedsiębiorcę odrębnie lub dołączonego do wniosku o rejestrację działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Biorąc pod uwagę powyższe, tj. zawile i skomplikowane zapisy matrycy karty podatkowej, relatywnie niskie i spadające wpływy z tytułu tej formy opodatkowania oraz malejącą liczbę podmiotów rozliczanych, ZPP rekomenduje znaczące uproszczenie matrycy stawek karty podatkowej.

Rekomendacja

Rekomendujemy zmianę Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne i zmianę stawek miesięcznych podatku dochodowego w formie karty podatkowej poprzez:

- 1. Likwidację zróżnicowania stawek w zależności od liczby zatrudnionych.**
 - 2. Likwidację zróżnicowania stawek w zależności od wielkości miejscowości prowadzenia działalności.**
 - 3. Uspójnienie stawek w zależności od rodzaju prowadzonej działalności.**
-

Likwidacja zróżnicowania stawek w zależności od liczby zatrudnionych pozwoli wyjść z szarej strefy osobom pracującym lub świadczącym okazjonalnie usługi na rzecz osób prowadzących działalność i korzystających z zapisów karty podatkowej.

Różnica w stawkach w zależności od wielkości miejscowości prowadzenia działalności często nie przekracza kilkunastu złotych. Z uwagi na to oraz na i tak malejący wpływ z karty podatkowej, likwidacja tego kryterium nie wpłynie na kwoty przychodów publicznych.

Załącznik nr 1

Katalog działalności ujętych w matrycy karty podatkowej jest niepotrzebnie skomplikowany. Rekomenduje się przyjęcie uproszczonych stawek:

Część I	
Dla działalności usługowej oraz wytwórczo-usługowej	190 zł
Usługi parkingowe	7 zł od każdego stanowiska
Usługi inne, gdzie indziej w załączniku niewymienione	1900 zł
Część II	
Usługi w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami	390 zł
Część III.	
Usługi w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi	390 zł
Część IV	
Gastronomia	390 zł
Część V	
Usługi transportowe	190 zł
Część VI	
Usługi rozrywkowe	
Automaty zręcznościowe, na których nie są prowadzone gry o wygrane pieniężne lub rzeczowe	45 zł od każdego urządzenia
Karuzele	9 zł od każdego miejsca
Imprezy samochodowe	90 zł od każdego samochodu
Strzelnice	190 zł
Imprezy zręcznościowe inne	90 zł od każdego urządzenia
Huśtawki, kolejki torowe, zjeżdźalnie, imprezy pozostałe	90 zł
Część VII	
Sprzedaż posiłków domowych w mieszkaniach	190 zł

Z uwagi na niskie przychody budżetowe z tytułu karty podatkowej oraz jej spadającą popularność, rekomendowane rozwiązanie nie przyczyni się do zauważalnego spadku dochodów publicznych. Jednocześnie uproszczenie przepisów podatkowych zmniejszy koszty działania administracji podatkowej oraz zmniejszy szarą strefę.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

WWW.ZPP.NET.PL

10 000

cytowań w mediach
rocznie

[31] <https://www.centralberlin.de/blog/spaeti-in-berlin/>.

[32] <http://zwyklezycie.pl/2017/04/spati-czesc-lokalnosci/>.

80 000

followers – profile na
Twitter

125 000

fanów
na Facebook

700 000

minimalny zasięg
miesięczny na Facebook